

དོད་ཀྱི་གསོ་བ་རྟེན་པའི་གནའ་དཔེ་རྒྱུ་གས་འཁྱུགས་དཔེ་ཚོགས།

ARURA

ལྷ་ཁྱུད་བཞི་འུ་གསལ་བྱེད་པེ་རྒྱུ་ཕྱོད་པོ།

ལྷ་ཁྱུད་ཀྱི།

ལྷ་ཁྱུད་ཡངས་ཁྱུགས་ཁྱུགས་ཀྱི།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུག་ཁང་།

ཡུང་རྩ་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་གསེར་གྱི་གནས་སྤང་རྒྱུ་ལ་འདོད་ཆོགས་པ།

中华国际藏医药文化保护促进会

CHINA INTERNATIONAL TIBETAN MEDICINE CULTURAL
PROTECTION AND PROMOTION ASSOCIATION

封面设计：七星工作室

《藏医经典文献集成丛书》编辑整理委员会名单

主编：[措如·次郎] 旦科 尼玛 土布旦

副主编：[措如·次郎]

主任委员：艾措千

副主任委员：多杰 旦正加 星全章 才让加

委员：艾措千 多杰 旦正加 星全章 才让加 完德才让

恰多·李先加 昂青才旦 李先加 达多 端智

尕玛措尼 端智才让 三智加 尕藏多杰 华旦尖措

昂智索南 格桑扎西 多杰拉旦 卡着杰 扎巴

本书整理者：华旦尖措 扎巴 多杰

《藏医药经典文献集成丛书》编辑整理委员会名单

主编：[措如·次郎] 旦科 尼玛 土布旦

副主编：[措如·次郎]

主任委员：艾措千

副主任委员：多杰 旦正加 星全章 才让加

委员：艾措千 多杰 旦正加 星全章 才让加 完德才让

恰多·李先加 昂青才旦 李先加 达多 端智

尕玛措尼 端智才让 三智加 尕藏多杰 华旦尖措

昂智索南 格桑扎西 多杰拉旦 卡着杰 扎巴

本书整理者：华旦尖措 扎巴 多杰

ཐུན་འགྲོའི་གཏམ།

པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་ལོ་ངོ་བཞི་སྟོང་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟན་ལ། དེ་ནི་གནའ་པོའི་པོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཟང་གཞིར་བྱས་ཐོག་ ལྷ་གར་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཐིག་ལ་སོགས་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཉིང་བཅུད་བསྐྱེལ་བྱས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཆར་ཁིང་ལག་ལེན་གྱི་སྟུང་བྱང་སྤྱན་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་མངོན་པར་བཀའ་བའི་གསོ་དབྱེད་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། རྩ་མོ་ཞིག་ནས་འཛུལ་གྱིང་བྱུང་ཁོངས་ཀྱི་གསོ་རིག་སྐྱབ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གདེང་འཛིག་ཆེན་པོ་གནང་ལུས་སུ་མཆིས།

པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་གཞུང་དང་ལག་ལེན་གྱི་བསྟན་བཅས་བཀའ་ལས་འདས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་ནང་དོན་གྱི་ཐང་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཟང་གཞིའི་གཞུང་ལུགས། ནད་ཐོག་ལག་ལེན། སྤྲུལ་རྣམས་སྟེང་བཅོ། ལུས་ཁམས་བདེ་སྤྱང་ལ་སོགས་རིག་ཆན་ཡོངས་སུ་འདུས་ཡོད་པའི་ནོར་བུའི་བང་མངོན་ཅིག་ལགས། དེ་ལ་ཏང་དང་སྤྱི་གཞུང་གི་བྱུགས་འཁྱར་དང་བསྟོར་མངོན་ཆེན་པོའི་འག་ཉེ་ལོར་པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་རྒྱན་འཛིན་དང་དར་སྟེལ་གང་ལེགས་བྱུང་ཡོད་ལ། གནའ་གཞུང་གང་མང་ཞིག་ཀྱང་དཔེ་སྟུན་འགྲུལ་སྟེལ་བྱས་ཐིན་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ད་དུང་གནའ་དཔེ་མང་པོ་ཞིག་སྤར་བཞེན་འདུས་ཚོས་རུལ་གྲག་ཐེབས་པ་འཕ། ཡང་ན་མིའི་ཚེ་ལ་བའི་དབང་གིས་གཏོར་བསྐྱེད་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པས། གང་ལྟར་སྒོས་སྤྱང་སྟོབ་མ་བྱས་ཆེ་རིན་ཐང་གཞུང་དུ་མེད་པའི་གནའ་དཔེ་གང་མང་ཞིག་ཙ་བསྐྱེད་རྒྱན་ཆད་དུ་འགྲོ་ཉེན་ཆེ།

དེ་ལ་པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ཉིད་སྟོགས་ཡོངས་ནས་རྒྱན་འཛིན་དང་དར་

གྲུ་ལ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་མིག་ས་ཡུལ་བཅངས་ནས་ང་ཚོས་༡༠༠༩ལོར་མཆོ་སྡོན་ཞིང་
 ཆེན་པོ་དེ་གི་གསེང་གི་ཞེས་འབྲུག་ཁང་གིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་“《བོད་ཀྱི་གསེང་
 བ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཚུགས་བསྡིགས་དཔེ་ཚོགས་》ཚུལ་སྒྲིག་ཚོགས་པ་”སྒྲིག་
 འབྲུགས་བྱས་པ་དང་། གནའ་དཔེ་འཆོལ་སྤྱད་དང་དག་སྒྲིག་དང་ཚུལ་སྒྲིག་
 བཅས་ཀྱི་ལས་སྒྲུབ་ཞིང་དཔེ་སྟུན་དང་འབྲེལ་ས་སྒྲུབ་བྱ་བ་ཡང་འགོ་བརྩམས་
 ཟིན་ཡོད། དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་སྤྱི་ན་མ་མཆིས་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ལས་གྲྭ་ཆེན་
 པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་བོད་ཀྱི་གསེང་བ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཡོད་དོ་ཙམ་
 འདུས་པའི་དཔེ་ཚོགས་ཤིག་ཏུ་འཕྱར་བར་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ང་ཚོའི་བསམ་འདུན་ཡིན་
 ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་སྒྲུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱང་ང་ཚོར་ཡོད།

དེ་ལྟར་དཔེ་ཚོགས་འདི་ཐོག་མར་དཔེ་སྟུན་བྱེད་པའི་སྣོད་དང་བསྟན་ནས་
 འདིར་ཁོ་བོས་བྱ་གཞག་ཆེན་པོ་འདི་ཚུགས་གང་ཐད་ནས་བྱ་བ་ལམ་སྟོང་ཡོང་
 པའི་བཀའ་ཤིས་སྣོད་འདུན་ལྟ་རྒྱ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གསེང་བ་རིག་པ་ལ་ལྟག་
 བསམ་དཀར་བའི་ཡུལ་དང་ཚུགས་སོ་སོའི་སྒྲིས་བྱ་ཀྱན་ནས་ཀྱང་ལས་གྲྭ་འདིར་
 ཚུགས་གང་ཐད་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་རོགས་འདེགས་བྱེད་པའི་བསམ་འདུན་ལྟ་
 རྒྱ་ཡིན།

ཞེས་འོ་ཚོགས་ཆེན་ནས།

༡༠༠༩ལོའི་ཟླ་༩པར།

མཆམས་སྒྱུར་བའི་གྲམ།

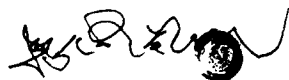
ཁ་བ་རི་ཐོའི་བཅུ་ཕྱག་རིག་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོད་མི་རིགས་ཀྱིས་འཛིག་
 ཉེན་སྒྱིའི་ཕན་བདེ་གཞི་མར་རྒྱར་བའི་སྒྱའི་རིག་པ་མཐའ་དག་སྒྱི་ལ་བཏགས་
 པའི་མིང་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཐབས་མཆོག་དམ་པར་
 རྒྱར་བའི་གངས་ཅན་གསོ་བ་རིག་པ་ནི་ཐོད་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིལ་རྒྱན་
 དར་སྒྲེལ་མཛད་ཅིང་འཕྲོ་བ་མའི་རིགས་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་
 ཞིག་ཡིན་ལྟ་བུ། རིས་སྤྱ་མ་ཆད་པའི་འཕྲོ་བ་མའི་རིགས་ལ་ཕན་པའི་ལས་
 རྒྱུ་ཁོ་ན་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཞིག་ཏུ་འབྲམས་ཤིང་སྒྱི་ཆོགས་དང་དྲུས་རབས་རི་
 འབྲུ་ཞིག་གི་ནང་དྲུའང་མཁོ་གལ་དང་ཕན་ཆོགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་དོན་
 དངོས་ཀྱི་ཉིང་ནས་བྱུང་བའི་གནས་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པས་མི་སྤྱ་དང་སྤྱ་ཞིག་གིས་
 བྱང་བསྟོན་འདིར་དང་འཕྲོག་བཤད་བྱ་བར་མི་རུས་སོ། །རང་རེའི་ལོ་རྒྱུས་
 ཡིག་ཆར་དང་ད་ཡོད་བཞུན་བཅས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ལྟར་ན། གཤུང་དྲུང་ཐོན་
 ལུགས་ཀྱི་དྲང་སྲོང་དཔུང་དུ་བྱི་ཤེས་ནས་སྤྲོན་པ་དྲུང་གི་ཐོར་ཅོག་ཅན་བར་
 དང་། རྗེ་བཅུན་གཤུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་ཡོན་ཉན་མགོན་པོ་ནས་གཉིར་སྟོན་གྲུ་པ་
 མདོན་ཤེས་ཀྱི་བར། བེ་རོ་ཅ་ན་ནས་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྐབས།
 བྱང་བྱར་རྒྱལ་གཉིས་ནས་ཀོང་རྒྱལ་ཡབ་སྲས། མི་དབང་ཕྱི་སྤྱི་དུ་རིན་པོ་ཆེ་
 ནས་སྤྲོན་ཅིས་མཁས་དབང་མཁྱེན་རབ་ལོར་དུ་ལ་ཐུག་པའི་དྲང་སྲོང་མཁས་
 རྒྱུབ་རིམ་ཐོན་བཤང་གིས་མི་ལང་བ་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་དུ་ལས། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་
 བཞིའི་དཀོང་ས་འགྲེལ་དང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་དཀོང་ས་འགྲེལ་གཙོ་བྱས་པའི་
 གསོ་རིག་གི་བཞུན་བཅས་རི་ཐོའི་གཉིས་དང་མཉམ་པ་རང་གིས་མངའ་ན་དང་

པའི་སྤྱོད་པ་ཡོ་ཞིང་གཞན་ལ་ངོ་མ་ན་ལ་རྒྱའི་སྤྱོད་པ་པ་རྒྱལ་པ་འདིས་ཤོད་ཀྱི་
གསོ་བ་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་རིང་ལ་གཞུང་མན་རག་གི་ནང་དོན་ལུན་སྤུམ་ཚུགས་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱུད་གསལ་པོ་བྱས་འདུག

འོན་ཀྱང་མིག་སྨར་སྤྱི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མའི་དབང་གིས་རང་རེའི་གསོ་
རིག་ཐད་ཀྱི་གཞུང་མན་རག་གི་གདམས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཉམས་ཉེས་སྤྱུ་རྒྱུར་དང་
འབྱུར་སྤུས་ཡིན་པ་འང་ཀྱན་གྱིས་མཐུན་གསལ་ལགས་པས། ད་ལྟའི་དུས་
འདིར་བདག་ཅག་ཆེ་རིག་འཛིན་པ་ནམས་གྱིས་ཆོང་ཆོང་ཁོ་ན་དང་ཡུལ་ཡུང་གི་
ཐག་པའི་ཁེ་ཕན་ནམ་ཚུགས་རིས་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་སྤྱུ་རྒྱུས་རིང་དུ་དོར་ནས་མི་
རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་སྒྲིབ་ཁོང་ནས་གཞུང་
གཅིས་སྤྱུས། དེ་བཞིན་རིས་སྤྱོད་པའི་འཛམ་གླིང་གི་མའི་རིགས་ཡོངས་ལ་
ཕན་དུ་རེ་བའི་ཀྱན་སྤྱོད་ནམ་དག་གི་སྒོ་ནས། རི་རྒྱལ་རྒྱུན་པའི་གཉོས་དང་
མཉམ་པའི་ཤོད་ལྷགས་གསོ་རིག་གི་གཞུང་མན་རག་ནམས་ལ་འོ་ལ་ཆོད་དང་
རང་བཟོ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སྨར་ལས་ལྷག་པའི་རང་སྤྱོད་འདོན་སྤྱར་སྤྱོད་དང་
འཆོལ་སྤྱད་ལེགས་སྤྱིག་ཕྱིད་རྒྱ་བཅས་ནི་མིན་དུ་གསལ་གནད་ཆེ་བའི་བསྐྱེད་པ་ཞིག་
རེད།

དེའི་སྤྱིར་མཆོ་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་ཤོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་མིང་
དོན་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་ཤོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོས་རིག་པ་རྒྱུད་འཛིན་ཡག་པོ་ཞིག་དང་
གསར་གཏོད་གོང་སྤེལ་གྱི་མང་གཞི་བཟན་པོ་ཞིག་འཇུགས་སྤྱོད་པའི་ཆེད་དུ།
ད་ལྟའི་དུས་རབས་དང་མིད་རྒྱུས་བཟང་པོའི་གོ་སྐབས་དམ་འཛིན་རང་མི་
དངོས་ནོར་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པས་ལྷགས་གཅིག་དུ་བསྒྲིལ་ཞིང་མིག་རྒྱུང་རིང་བའི་
རྒྱས་གཞི་དང་བཅས་ཏེ་རང་རེའི་སྤྱོད་ཆོས་སྒོར་གྱི་མཁོ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་དེ་
དང་བཟན་བཅས་ལག་དུ་ཟིན་ཏེ་ཅག་ཚུགས་གཅིག་དུ་བསྒྲིགས་ཏེ་པར་དུ་
བསྐྱར་བའི་དགེ་བ་འདིས། ད་ལྟ་ཅམ་མ་ཟད་འབྱུང་འབྱུར་ཤོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོས་
བཟན་པ་ཉིད་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བར་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་

ནུས་པ་ཐོན་སྤྱོད་ཅིང་ལྷན་ཅན་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དཔལ་ཏུ་འགྱུར་བར་གཞོན་
 མི་བྱ་བས་ན། འོ་སྒྲིག་སྤྱོད་མཛུགས་རྒྱུ་ཡི་རང་ལྷོ་འོས་པའི་ལས་དོན་གལ་
 ཆེན་ཞིག་རེད་ཅེས་ཏེ་ཅང་དག་འཛུགས་དང་བཅས་མཆམས་སྒྱུར་བའི་ཆོག་ཏུ།

ཁོ་ཏུ་ཆོན་མ་གྱིས།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཆེས་ ༡ ཉིན་ལ།

དག་ཐོག་པའི་གསལ་བཤད།

པོད་བཤམ་མོ་སྒྲིབ་བ་ཞེས་སྤྱི་གནས་པ་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཕྱིར་དུ་གནས་
པའི་མི་རིགས་ཉིད་ལ་གནམ་གྲིས་ས་བཀའ་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲོན་ཚུན་དབང་དམ་
པ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་བཅུ་ལྷག་རིག་
པའི་གནས་ཀྱིས་ཡོངས་སྤྱི་ལྷག་པའི་ཤེས་རིག་བར་མཛོད་ནི་སྤྱད་པའི་མཐར་
ཡང་རྒྱབ་པ་མེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ལ་སྤྱི་ཤར་བསྒྲོན་དུ་མེད་དོ། ། དེ་ལས་
གནས་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་གཞན་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཐབས་མཆོག་དམ་པར་རྒྱུར་པའི་
པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ནི། རྗེ་གཡུ་ཐོག་ཆེན་པོས། མི་ན་བར་གནས་པར་
འདོད་པ་དང་ན་བ་གསོ་བར་འདོད་པའི་གང་བཤགས་གསོ་བ་རིག་པའི་མན་
རག་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རིས་སྤྱི་མ་ཆད་པའི་འགྲོ་བ་མའི་
རིགས་ལ་མན་པ་འབའ་ཞིག་རྒྱབ་པའི་རིག་པ་ཞིག་ལྟེ། དེར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་
ལྷན་ཏུ་ཅང་རིང་ཞིང་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཆང་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྤན་
དཔུང་གི་རིགས་ལམ་ཁྱད་དུ་འཕགས་ཤིང་མན་རག་ཉམས་སྤྱོད་སྤྱན་སྤྱུ་
ཆོགས་ཤིང་གུ་འོ་མ་པ་ཞིག་མཆིས་སྤབས། དེར་སྐབས་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་ཀུན་ཏུ་
ཆོན་རིག་པ་མཁས་ཅན་དག་གིས་སྤྱི་གསལ་ཡོངས་ནས་སྒྲོབ་སྒྲུང་དང་ཞིབ་འཇུག་
གི་གོ་མ་སྤབས་མཚུགས་ལེན་བྱེད་བཞིན་པ་དང་། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཀྱང་
ཉང་གི་མི་རིགས་སྤྱད་རྒྱས་དོན་འཁྲུལ་དང་རྒྱབ་རྒྱུད་གསར་སྤེལ་བྱེད་པའི་
འགྲོས་དང་བསྐྱན་ནས་པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལས་དོན་ཉིད་སྒྲོ་ཀུན་ནས་
ཉམས་པ་སོར་རྒྱུད་དང་མ་ཉམས་གོང་སྤེལ་གནང་ཞིང་ཉམས་དགའི་ཡུལ་ཁམས་
ཤིག་ཏུ་བསྐྱལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་འགལ་ཁྲིད་དུ་མའི་དབང་གིས་རང་
རེའི་གསོ་རིག་ཐད་ཀྱི་གཞུང་མན་རག་གི་གདམས་པ་གང་མང་ཉམས་ཉེས་སྤྱི་

2

པའི་མོ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ཁྱིམ་དང་ནང་དོན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ལག་ལེན་དུ་འཁྱོལ་གང་
བྱུང་བུས་ཉེ་དཔེ་ཉིང་ལག་དུ་མཐོང་མོ་ཅོག་དག་གིས་དང་དཔེ་རྒྱུ་འབྲེལ་མས་སྒྲིལ་
བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ལ་《གསེ་བ་རིག་པའི་བཟུང་བཅས་སྒྲུབ་པའི་དཔྱད་སྒྲུབ་རྒྱུ་དཔེའི་
གསལ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྒྱུ་པའི་མཁྱིམ་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་《ཁོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་
པའི་གནའ་དཔེ་རྒྱུ་གསེ་བ་རྒྱུ་གསེ་བ་དཔེ་རྒྱུ་གསེ་བ་》ནང་གསེས་ཀྱི་དེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་པ་
ཡིན་ལ། དེ་བ་འདིའི་ནང་ཙ་བ་བྱུ་གསེ་བ་རྒྱུ་དོན་དང་། བཤད་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་
དོན་གནས་བརྒྱུ་གཅིག་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ་རྒྱུ་རྒྱུ་དོན་སྐབས་བཅོ་ལ། རྒྱ་མ་
འབྲེལ་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་དོན་མདོ་བཞི་མཁྱིམ་ལེའུ་བརྒྱ་དང་ར་བརྒྱ་རྒྱུ་གི་བདག་
ཉིད་ཅན་དེའི་རྒྱུ་དོན་མ་ལུས་པ་ལ་འབྲུ་གཞོན་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་བདེར་
རྒྱུ་པོར་བསྐོས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་གསེ་བ་དཔེ་ཟབ་དོན་ཀྱི་སྐར་ལ་
མཁས་པའི་ལྷན་དང་། གནམ་པ་དག་སྐྱེས་ཀྱི་འབྲེལ་རྒྱུ་མི་མཐུན་པ་མང་
པོས་བྱར་གྱིས་བརྒྱུ་ཡོད་པས་བརྒྱུ་དོན་མཐོང་དུ་གསལ་ལ། རྒྱུ་དོན་དུ་དེ་བ་
འདིའི་ནང་བྱར་བྱར་སྐྱེས་མཁས་པའི་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་རྒྱུ་ཁྱིམ་ལ་རྒྱ་
རྒྱུ་གི་གནས་ཅོས་འཛིན་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་ཀྱི་སྐབས་ཀ་རྒྱུ་དང་ཏ་ཅ་པ་རྒྱ་ལ་
རྒྱ་བྱའི་རྒྱུ་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཅོས་འཛིན་ཀྱི་བདེ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་རྒྱ་
རྒྱུ་མཐོང་ཡོད་པ་སྐྱེས་ལ་ཁོང་གིས་རྒྱུ་དཔྱད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ཐ་རབས་མཁས་པའི་
གཞུང་ལུགས་ཡང་དག་པར་ཁྱུང་ས་བཅོལ་ནས་གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་སྐྱེས་
ཁྱུང་རྒྱུ་འབྲུར་དུ་ཐོན་པའི་རྒྱུ་འབྲེལ་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་ལགས།

དེ་ཡང་དཔེ་རྒྱུ་འདི་ཉིད་དག་གིས་དང་རྒྱུ་ཀྱིས་བྱེད་པའི་རྒྱ་འཛིན་
འདི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ༡. ཡིག་ཐོར་བ་དང་དོགས་གཞི་ཅན་རྒྱུ་ལ་མིང་རྒྱུ་གང་
དེའི་རྒྱུ་རྒྱུ་གསེ་བ་[]འདིའི་ནང་དག་བཅས་བྱས་ཡོད། ༢. གཞུང་རྒྱུ་ཆད་
པར་འདོད་པ་རྒྱུ་གསེ་བ་()འདིའི་ནང་དུ་ཁ་སྐོང་བྱས་ཡོད། ༣. རྒྱ་ལ་
པོའི་མཆན་རྒྱུ་གཞུང་དཔྱད་ཀྱི་ཡིག་གཞུགས་ལས་རྒྱུ་ཅན་བྱས་ནས་

བཀོད་ཡོད། ༤. མ་ཡིག་མི་གསལ་བའམ་གཞུང་ཚིག་ཆད་པ་རྣམས་ལ་ཁ་སྐོང་
 བྱེད་མ་རྒྱས་པ་རྣགས་.....འདིས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད་ལ་གྲག་རྣགས་(< >
 འདིའི་ནང་དུ་མ་ཡིག་གི་ཤོག་གྲངས་སམ་ཐིག་ཐེང་ཅི་ཙམ་ཞིག་ཆད་ཡོད་པ་
 གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ༥. རྩ་ཆ་དང་རྩ་མ་ཆ་སྟགས་ཚུ་སྟེའི་རིགས་རྣམས་
 དག་ཡིག་མཁས་པའི་ཁ་རྩན་ལྟར་ཉེ། སྟག་ཆ་དང་རྩ་ཆ་ཞེས་ཆོག་གྲགས་དང་
 བཟླུབ་ན་མ་བཟླུགས་མི་འདོགས་ཤིང་། སྟག་པོའི་ཚུ་དང་རྩ་མཆོའི་ཚུ་ཞེས་
 པའམ་ཚུ་མིང་རྒྱང་པའི་སྐབས་སུ་མ་བཟླུགས་འདོགས་ཞེས་པ་ལྟར་སྟུར་ཡོད།
 ལན་ཚུ་ཞེས་པ་ནི་པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་དཔེ་གཞུང་མང་ཆེ་བར་བསྟན་ནས་
 དམིགས་བསལ་དུ་མ་སྟུར་སྟུར་ནས་བཀོད་ཡོད།

འདིར་ང་ཚོ་དག་གྱི་མི་སྟེའི་ཤེས་བྱའི་རྩ་ཆ་དང་མན་ཞིང་དཔེ་རྟེང་དག་
 གྱིག་གི་ཉམས་སྦྱོང་ཞན་པའི་དབང་གིས་མ་རྟོགས་འགལ་འཁྲུལ་གྱི་ཆ་གང་མང་
 ཡོད་མྱོད་པ་ལ་རྩ་ཆའི་སྟོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དཀོང་ས་འཆར་ལྷགས་པར་གནང་
 བར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལྟོའོ། །

མཆོ་རྫོན་ ཞིང་ ཆེན་ པོད་ ཀྱི་ གསོ་ རིག་ ཞིབ་ འཇུག་ ཁང་ རྒྱལ།
 《པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གནད་དཔེ་ཕྱོགས་བསྐྱགས་དཔེ་ཚོགས་》ཚུ་མ་གྱིག་ཆོགས་པ་
 ཟུ་ལ་ ༡༠༠༧ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ཚེས་ ༣ ཉིན།

ཚུམ་པ་པོ་ལོ་མུས་མདོར་བཅུས།

ཤེས་ཀྱི་སངས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆོ་མཆོག་གི། མར་པ་ལོ་རྩ་བའི་བྱ་ཆེན་བཞིའི་
ནང་གི་མཆུར་སྟོན་དབང་གི་རྩ་རྒྱུ་རིགས་ལས་བྱུང་བ་ཡབ་ཨ་སྟག་དང་།
ཡུམ་ཤམིད་ཀྱི་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྟེང་ཉེར་འཛིན་བཟང་པོའི་བཅུ་དྲུག་
པའི་ཤར་སྟངས་ལྟ་བུའི་ཡུལ་དབྱེ་ཁུལ་གྱིས་འཆོ་བའི་རིགས་སྟུར་བ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ཚུ་རྒྱལ་གྱི་ལོ་༡༤༥༣ལོའི་པོད་ཟླ་བདུན་པར་སྟུང་འཁྲུངས།

དགུང་ལོ་བརྒྱད་པར་ཀུལ་དབང་ལྷ་བའི་ཞལ་མཇལ་གསུང་ཐོས་ཀྱི་སྐལ་
བཟང་ལོངས་སྟུགས་དབང་། སྟོན་པོ་རྩེ་སྟུངས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་
བསྟན་གྱི་རྩམ་པ་བསྟུལ་པ་མ་ཟད་སྤྱི་ཞབས་རིམ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས།
སྤྱིར་མཁས་དབང་དཔལ་ལྷན་ལྟ་ཆོགས་ལས་མིང་ཆོག་བརྒྱན་གཞི་ཡི་གེ་
དང་། འདར་ལོ་རག་དབང་ལྟ་ཆོགས་ནས་སྐར་ཆེས་དང་སྤྱི་རིག་སྟུམ་ཉགས་
སྟོན་རག་ལྷ་འགོ་སྟེ་མཆིན་རག་གི་དབང་པོ་ལས་དབྱུངས་འཆར། བྱང་བ་
ལྟན་ཤིངས་པ་ནམ་ཀུལ་རྩ་རྒྱུ་རྩེ་རྩེ་ནས་ཆ་རྒྱད་སྟོང་འགྲེམས་དང་བྱང་ཁོག་
ཡུལ་ཐིག་སྟགས་གཞུང་དོན་མལ་ཆེར་གྱི་ལོ་དོན་ཁོལ།

ཅན

དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་སྟོར་ནས་ལྷ་ཐང་སོར་བཞག་གི་རྒྱུད་བཞི་ནས་རྒྱུད་
རྒྱུད་གསུམ་སྟོར་འཛིན་གནང་ཞིང་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཆ་བདུན་སྟེང་ཀུལ་དབང་ལྷ་
བས་ཤིད་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་ཉེ་ཤེས་ཀྱི་འགན་དབང་ལོངས་སྟུང་བཞེས། དགུང་
ལོ་སྟེ་ལྷ་གྱི་ལོ་༡༤༨༧ལོར་《སྟན་འཛིན་དཔོངས་ཀྱན་རྒྱུད་བཞིའི་གསལ་བྱེད་པེ་
ཆུ་སྟོན་པའི་མཁྱེ་ཀ》ཞེས་པ་ཚུམ་དབྱེ་བཅུགས་ནས་ཕྱི་ལོར་ལེགས་སྟབས་
གནང་། དགུང་ལོ་སྟེ་བརྒྱད་ཕྱི་ལོ་༡༤༩༠ལོའི་ལྷགས་ཉ་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ཆེས་
ཉེར་བདུན་གྱི་ཕྱི་རོ་ཀུལ་སྟུར་འགྲུབ་སྟོར་གྱི་ཉིན་《མན་རག་སྟོན་ཐབས་》འདི་

ཉིད་ཀྱི་དབྱ་བཅུགས་ཉེ་ཕྱི་མོའི་ཟླ་བའི་དཀར་ཚུགས་དགའ་བ་དང་པོ་ལ་
 དགའ་བཞི་འཕྲུལ་ཕྱར་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་ལེགས་པར་བྱུང་བ་དང་།
 དེ་རྗེས་ཕྱི་མོ་༡༩༠༧ལོར་《ཡུ་ཐང་རྒྱུད་བཞིའི་》ཆོག་ཆད་པ་དང་། བར་ཉིད་
 གོ་དཀར་བ། ས་བཅད་འཕྲུགས་པའི་རིགས་ནམས་ལ་འོལ་ཁྱི་ཚོལ་བཅོ་མིན་
 པར། དབྱལ་ཚུ་བྱུང་བ་མོགས་ཀྱི་གར་གྱི་འཕྱར་རིགས་དང་། མཐོན་དབྱུང་ཟླ་
 བའི་རྒྱལ་པོ་མོགས་ཀྱི་ནག་གི་འཕྱར་རིགས། འཁོར་མོ་རྒྱལ་པོའི་ལེའུ་ལུ་མ་
 མོགས་ཁང་ཁྱེད་གི་འཕྱར་རིགས། སྤ་འཕྱར་རྩོ་རྗེ་ཐེག་པ་བཀའ་གཏེར་གྱི་
 རིགས། བོད་དུ་སྤ་རབས་ཤུ་ཡུང་བའི་གཞུང་ལྷགས་ཙུ་བཟད་ཕྱི་གསུམ་ལ་
 འབྲེལ་བའི་རིགས། མན་རྒྱུད་གཤུ་མོག་པའི་གཤེར་མཆན། རྩོད་དཔའི་རྒྱུད་
 བཞི་པར་མ། དེ་མིན་ལྷགས་རྒྱུག་གིས་བྱིས་པའི་ཡིག་ཉིད་ལེ་ཆོད་དང་བཟུན་
 པ་མོགས་གངས་ཙན་གྱི་རྩོད་ས་ལྷུ་གགས་སོ་ཙན་གི་མཐོན་གཞུང་སལ་ཆེར་དང་གོ་
 བཟུར་ནས་བྱགས་དབྱུང་མཛད་དེ་ལྷུང་རིགས་ཁྱངས་བྱུང་གི་ཕྱོད་ནས་རྒྱུད་བཞི་
 གཏན་ལ་སབ་པ་དང་པར་དུ་བཀོས་ནས་འཛད་མེད་ཆོས་ཕྱིན་གྱི་ཕྱོད་འཕར་
 ཡངས་པོར་ཐུས། དེ་དང་ཚུགས་མཚུངས་《པེ་ཐོན་》གྱི་དོན་མ་ལུས་པ་ལག་
 མཐེལ་དུ་རྒྱ་བྱ་ར་བཞག་པ་བཞིན་བདེ་ལྷག་དུ་རྟོགས་པར་མཐོན་ཐང་བྱིས་ཆ་
 ཐོན་དུ་སྤ་བཅུ་དང་རྗེས་སེར་དོན་དབྱ་གསར་དུ་བཞེངས། གནང་རིགས་རྗེས་
 ཡུངས་གྱི་མཐོན་པོ་ལྷན་ཉིད་ནམ་རྒྱལ་རྩོ་རྗེས་རྒྱང་ལེལ་རྩོར་འཆོ་ལྷེད་ལ་དེ་བ་
 ཞིག་ལྷ་སའི་རྩོ་རིང་ལ་རྒྱར་བར། བྱིས་པའི་ཆོག་རན་ལྟ་ལའི་ཅལ་ཐོག་ལས་
 དེས་ལན་ཐེབས་པ་མ་ཡུང་བར་《དྲིས་ལན་ནམ་གསལ་ལྷེད་དྲར་ཐིག་མིན་
 རྒྱུ་བྱི་མདའ་》ཞེས་བྱ་བ་དང་། མཐོན་ལོལ་མྱིང་ནས་ཆོ་རིག་འཛོད་པ་རག་
 དཔལ་བྱིས་《པེ་རྒྱུ་ཐོན་པོར་དོགས་གནས་གྱི་རྒྱ་མཆན་ཡུང་བའི་ལན་》། བོད་
 མཁས་པ་མི་སེམ་དགེ་ལེགས་ནམ་རྒྱལ་གྱི་《མཐོན་ཆོས་གཉེས་གྱི་ལོར་འཕྲུལ་ལ་
 དགག་པ་གནང་བ་》མོགས་དང་། དེ་མིན་ཆོས་ཀྱི་བཟུན་བཅོས་《པེ་རྒྱུ་
 དཀར་པོ་》དང་། དྲིས་ལན་《གཡའ་ལེལ་》། 《མཐོན་གྱི་ཁོག་འབྲུགས་དྲར་ཐོང་

དཀྱིལ་པའི་དགའ་ལྷོན། །《གསེར་གདུང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་གི་དཀར་
 ཆག》སོགས་ཐུན་ཚིག་གི་བརྟན་བཙས་མང་པོ་བཙམས་ཤིང་། གཞན་ཡང་
 ཚིག་འབྲུང་《པེ་རུ་མེར་པོ་》དང་། བརྩ་རིག་བརྟན་བཙས་《དཔྱད་ཐུན་ཡིད་
 གསོས་》། ལོ་རྒྱུས་རྣམ་ཐང་《རབ་གསལ་གསེར་གྱི་སྒྲེ་མ་》ལ་སོགས་པ་མདོར་ན་
 རྩེ་ཆད་དང་། བརྩ་གསལ་ནང་རིག་པ་སྒྲེ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལའི་གསུང་ཚིག་
 པོད་ཆད་ནི་ཤུ་རྩ་ག་མཛད་པ་དང་། ཁོང་ནིད་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་ལ་བྱང་རྒྱུ་
 པ་ས་བཅའ་ཁྲིམས་སྒྲར་གྱི་《བྲང་དོར་གསལ་བྱེད་དྲངས་ཤེལ་མེ་ཁོང་》ཞེས་
 ཁྲིམས་ཡིག་གསར་དུ་བཙམས་པ་དང་རྒྱལ་དབང་ལྡན་པའི་གསེར་གདུང་འཛམ་
 གླིང་མཛེས་པའི་རྒྱན་གཅིག་བཞེངས།

ལུ་པ་ཆེན་པོས་ལུ་མོར་འབས་སྤྱངས་པོ་བྲང་རྒྱུ་པ་མར་གསོ་རིག་འགྲོ་པ་ན་
 གླིང་ཞེས་པ་འཛུགས་པ་གནང་ཡང་། མོར་ཞིག་གིས་ལམ་དུ་མ་རྒྱགས་པའི་
 དཀོངས་པ་སྒྲོང་སྤང་དུ། རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་གི་ལྷ་ཆང་ལྷགས་རི་འགྲོ་པ་ན་ལྷ་
 ན་དོ་མཆར་རིག་བྱེད་གླིང་ཞེས་པ་གསར་འཛུགས་གནང་བ་མ་ཟད། ལྷགས་པོ་
 རི་ལ་སྤྱོད་མས་རི་ཁྲིའི་དུས་སུ་རྒྱད་ཀྱི་ཡུང་དང་། དེའི་དོན་འབྲེལ་རྒྱ་ཆེན་གྱི་
 གསུང་བཤད་ཅི་རིགས་གནང་བ་བཅས་ལ་བརྟེན་གསོ་རིག་བརྟན་པ་འཕེལ་
 རྒྱས་འགྲོ་བར་བྱས་ཆེས་སྒྲབས་ཆེན་འཛག་དང་འཛག་བཞེན་པའི་དུས་དེར་
 ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁྱེན་གྱིས་སྒྲེ་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་དགྲང་གངས་ལྷ་བརྒྱུད་གསུམ་པ་(ཕྱི་ལོ་
 ༡༧༠༥)ལོའི་ཟླ་བ་དུག་པའི་ནང་སྤྱད་ཡུང་སྤང་ཅེར་ན་བཟང་ཏན་གྱིས་
 བསྐྱངས་སོ།།

དཀར་ཆག

ཚུད་ཆ།

ཨྱུ་ཁམ་བ་ཤིག་པའི་བརྟན་བཙུག་མཉན་ཐུག་པའི་དགོངས་རྒྱུ་རྒྱུད་བཞི་
གསལ་བྱེད་པེ་རྒྱུ་རྟན་པའི་ཐུང་བ་ལས་ཀྱུ་དང་པོ་དཔལ་རྟན་ཆ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟམ་བཤད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ལེའུ་དང་པོ།	ཀྱུ་བྱ་བཞི་གའི་ཐུང་བའི་གཞི་བཤད་པ།	1
ལེའུ་གཉིས་པ།	ཐུང་རྟོང་རྟམ་གངས་རྟམ་པར་བཀོད་པ།	29
ལེའུ་གསུམ་པ།	གནས་ལྷགས་ནད་གཞིའི་རྟོང་།	40
ལེའུ་བཞི་པ།	རིས་འཛིན་ཉགས་ཀྱི་རྟོང་།	50
ལེའུ་ལྔ་པ།	གསེ་ཐབས་ཀྱི་རྟོང་།	54
ལེའུ་དྲུག་པ།	དཔེ་དོན་གྱི་རྟམ་གངས་རྟམ་པར་བཀོད་པ།	59

ཨྱུ་ཁམ་བ་ཤིག་པའི་བརྟན་བཙུག་མཉན་ཐུག་པའི་དགོངས་རྒྱུ་རྒྱུད་བཞི་
གསལ་བྱེད་པེ་རྒྱུ་རྟན་པའི་ཐུང་བ་ལས་ཀྱུ་བྱ་གཉིས་བ་བཤད་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟམ་བཤད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ལེའུ་དང་པོ།	རྟམ་ཆོག་བརྟན་པ།	67
ལེའུ་གཉིས་པ།	ལྷས་ཀྱི་ཆགས་རྒྱལ་བརྟན་པ།	75
ལེའུ་གསུམ་པ།	ལྷས་ཀྱི་འདྲ་དཔེ་བརྟན་པ།	114